ISBN 978-9943-03-197-5

G'AFUR G'ULOM NOMIDAGI NASHRIYOT-MATBAA IJODIY UYI

Абдулла Улуғов

ВАТАН – ЖОН ВА ТАН

АБДУЛЛА УЛУҒОВ

ВАТАН – ЖОН ВА ТАН

Адабий-танқидий мақолалар
Бадиа

Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи
Тошкент–2008

83.3(5Ў)6
Ў45

У $\frac{4702620204-125}{М352(04)-2008}$ қатъий буюртма, 2008

© Абдулла Улуғов,
Ғафур Ғулом номидаги
нашриёт-матбаа ижодий
уйи, 2008 й.

ISBN 978-9943-03-197-5

СЎЗ БОШИ

Ватан мавзуси азал-азалдан барча халқлар адабиётида муҳим ўрин тутади. У сўз санъатининг абадий мавзуларидан бири саналади. Бу мавзу худди муҳаббат мавзуси сингари ҳеч қачон эскирмайди. Ижодкорларнинг Олам ва Одамни англаши, тафаккур даражаси, дунёқараши миқёси, бадиий маҳорати айни мавзуда аниқроқ намоён бўлади. Шу боисдан уларнинг ижодини баҳолашда аввало ушбу мавзудаги асарларига алоҳида эътибор қаратилади. Чунки шоир, адибнинг шахс сифатидаги дунёси, ижодкор сифатидаги ўзига хос олами унинг Ватан мавзусидаги асарларида ёрқинроқ кўринади. Адабиётнинг барча мавзулари, албатта, Ватан мавзуси билан боғланади. Ватан ёши, касби кори, ижтимоий аҳволидан қатъи назар, барчани бирлаштириб, бир тан-бир жон қилади. Ҳар қандай одам ўз Ватани тўғрисида ўйлайди, сўзлайди. Ўз мамлакатидаги аҳвол тўғрисида гапирмайдиган одам ҳеч қачон топилмайди. Ҳар бир киши беихтиёр мамлакатидаги муваффақиятлардан қувонади. Ундаги иллатлардан дард чекади. Шоир эса ўзи билан она - Ватан орасида муқаддас боғланиш борлигини ҳаммадан кўра теранроқ ҳис қилади. Унинг Ватанга муҳаббати инсониятга муҳаббати билан эш бўлиб кетади. Қалбида Ватан тақдири чуқур ўрин эгаллаган ҳар бир шоир ўз юртининг саодатга эришишини дард тўла соғинч билан орзу қилади. У Ватанининг янада гўзал, янада обод бўлишини истайди. Шоир қалбида жўш урадиган ана шу беқиёс ҳиссиётлар таъсирида жамият-даги иллатлардан изтироб чекади, унинг саодатидан мислсиз бахтиёрга айланади.

Ижодкорлар ўзининг дард ва қувончга тўла ҳиссиётларини изҳор қилиш орқали одамларни маънан-руҳан бир-бирига яқинлаштиради. Кишилар шоирнинг Ватан тўғрисидаги ўтли

МУНДАРИЖА

Сўз боши ....
“Жон сувидан стишгандир гуллари...” ....
“Умрим қадар севгайман сени...” ....
“Шоирлик — мангу сабр...” ....
Дур ичра дурдона ....
Шеър иштиёқи ....
Табаррук Термиз ....

Адабий-бадиий нашр

Абдулла Улуғов

ВАТАН – ЖОН ВА ТАН

Адабий-танқидий мақолалар
Бадиа

Муҳаррир *Аброр Қиличев*
Мусаввир *Анатолий Бобров*
Техник муҳаррир *Татьяна Смирнова*
Мусаҳҳиҳ *Доно Тўйчиева*
Компьютерда саҳифаловчи *Зилола Маннопова*

ИБ № 4767

Босишга 29.12.08 й.да рухсат этилди. Бичими 84x108 $^{1}/_{32}$
Таймс гарнитураси. Офсет босма. 5,46 шартли босма тобоқ.
6,0 нашр тобоғи. Алади 500 нусха. 487рақамли буюртма.
132–2008 рақамли шартнома. Баҳоси шартнома асосида.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг
Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи.
100128. Тошкент. Шайхонтоҳур кўчаси, 86.

Бизнинг интернет манзилимиз: www.iptdgulom.uz
E-mail: fop-iptd@rambler.ru

Улуғов, Абдулла.

Ватан – жон ва тан: Адабий-танқидий мақолалар. Бадиа / А.Улуғов. – Т.: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2008. – 104 б.

Ватан... Ватан нима? Шу хусусда ҳеч ўйлаб кўрганмисиз?

Агар аҳмоқ бўлса, туғишган биродарингни ҳам яхши кўрмаслигинг мумкин, аммо Ватанни, у қандай бўлмасин, севмаслик мумкин эмас, дейди донишмандлар. Шундай экан, кимки, Ватан мавзусидаги шеърларга беписандлик билан қараса, бу унинг беҳад такаббурлигини билдиради. Қолаверса, асарнинг саёзлиги, жўнлигига мавзу эмас, унинг ижодкори айбдор...

Мазкур китобда ҳозирги ўзбек шеъриятида Ватан мавзуси қандай талқин қилингани тўғрисида сўз юритилади. Шу мақсадда, Чўлпон, Фитрат, Ҳамзанинг истиқлол орзусида ёниб битган шеърларига эътибор қаратилади. Ғафур Ғулом, Ойбек, Ҳамид Олимжон, Мақсуд Шайхзода Ўзбекистонни тўлиб-тошиб мадҳ этгани эътироф этилади. Аллома шоир Абдулла Орифнинг мазкур мавзудаги шеърлари тасаввуримизни теранлаштириб, адабиётимизда чинакам янгилик бўлгани таъкидланади. Сирожиддин Саййид ва унинг тенгдошлари ижодида ҳам адабиётнинг бу абадий мавзуси муҳим ўрин тутишига эътибор қаратилади. “Табаррук Термиз” бадиасида эса ушбу қадимий шаҳар юртимизнинг муборак масканларидан бири эканлигига таъриф берилади.

ББК 83.3(5Ў)6